

בית נאמן

שיעור השבועי של מרון ראש הישיבה
רבנו מאיר מאוזו שליט"א

בעקבות המצב, השיעור
מועבר בשידור חי בלבד.

בשעה 21:30

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
079-367-367
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

מוצאי ראש השנה, ג' בתשרי התשפ"א

נושאי השיעור:

א. "לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה". ב. תוספת באמירת ה'ר באכילת 'לב וריאה' בליל ר"ה. ג. מה מוסיפים בר"ה בברכת מעין שלוש. ד. "יעל" ו"זכרים" שנזכרו במשנה. ה. שכח לומר "המלך הקדוש" או "המלך המשפט". ו. שליח ציבור שטעה וחתם "הא-ל הקדוש". ז. ש"צ ששכח לומר בברכת 'מעין שבע' 'המלך הקדוש שאין כמוהו'. ח. לפסוע בסוף קדיש תתקבל שאחר 'מעין שבע'. ט. גדליה בן אחיקם. י. ספק חולה בקורונה אם יצום צום גדליה. יא. אם כיוון שעון מעורר נחשב כמתנה לאכול קודם הצום. יב. צום ביום הכיפורים כשיש סכנה לעובר. יג. מעוברת בשבוע ה-38. יד. 'קלי צום' ו'שקדיה'. טו. 'וחי בהם' גם ביום הכיפורים. טז. חולי סכרת ושאר חולים ביום הכיפורים. יז. כל פעם שתמצא תיבת "לא" בדגש יש לזה משמעות. יח. "ה לה' תגמלו זאת". יט. מותר לקחת 'קלי צום' לכתחילה. כ. דברי חלומות. כא. להרבות בצדקה תפלה ושלוש בימים אלו. כב. הרבנית שולמית בעדני ע"ה.

"לזרעך נתתי את הארץ הזאת"

א. חזק וברוך (לר' יהונתן פרוטוש נר"ו על ניגוני פיוטי הסליחות)¹. ובכן רבותי, כה לחי, שנה טובה ומבורכת. היום אמרנו בתקיעת שופר "בבא חזיון תשועה", תשועה זו השנה הזאת - תשפ"א. שכל החזיונות הטובים שניבאו הנביאים לעם ישראל יתקיימו בימינו לעינינו, אמן כן יהי רצון. בסוף השנה הייתה לנו בשורה טובה, **מדינות עשירות ומבוססות כרתו ברית אתנו**, ש"לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה" (ישעיה ב', ד'). זה דבר טוב מהשמים. אנשי השמאל טוענים כמה שאנחנו נותר להם, יהיה לנו טוב. להפך, **תעמוד על שלך בפני כל אומות העולם**, זו הארץ שלנו מפי הקב"ה "לזרעך נתתי את הארץ הזאת" (בראשית ט"ו י"ח). וראייה לדבר, שכל המדינות בעולם קרסו, נגמרו. אין מדינה למשל כמו בבל פרס ויון, שעומדים ומתפללים אצלם יום יום "תחזיר לנו את בבל", "תחזיר לנו את האלילים שלהם" (בל ונבו, "כרע בל קודס נבו". ישעיה מ"ו א'), נגמר - נגמר. רק לנו יש נביאי אמת, נביאים שמדברים בשם ה', הוא הבטיח ומקיים. "והיה כי יבוא עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה אשר נתתי לפניך, והשבות אל לבבך בכל הגויים אשר הדיחך ה' אלקיך שמה. ושבת עד ה' אלקיך ושמת בקולו, ככל אשר אנכי מצוך היום, אתה ובניך בכל לבבך ובכל נפשך" (דברים ל', א-ב). "ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך, לאהבה את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חיך. ונתן ה' אלקיך את כל האלות האלה, על אויביך ועל שונאיך אשר רדפוך. ואתה תשוב ושמת בקול ה' ועשית את כל מצוותיו אשר אנכי מצוך היום (שם פסוקים ו-ח). "והיטיבך והרבך מאבותיך" (שם פסוק ה').

"כי אתן לשם ולתהלה בכל עמי הארץ בשובי את שבותיכם לעיניכם"

ב. מתי ראינו "אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך" (שם ד')! מעולם [עד דורנו] לא היה דבר כזה. וכי זה נתקיים בזמן משיחי השקר שעמדו לנו במשך מאות השנים האחרונות! מה פתאום. מי שהיה בתימן נשאר בתימן. מי שהיה ברוסיה נשאר ברוסיה. מי שהיה באתיופיה נשאר באתיופיה. וגם "והיטיבך והרבך מאבותיך", במה הוטבנו והורבינו מאבותינו? כלום. עכשיו אתה זוכר איך היה בזמן בית שני ואיך היום. ברוך ה' יש לנו חשמל, יש לנו פריז'ידר, יש לנו מזגן, יש לנו מכוניות, יש לנו מובילאי, יש לנו וויז וכל הדברים האלה. וחלק גדול מהם יהודים המציאו אותם. "והיטיבך והרבך מאבותיך", התקיים הכל. ממש הכל. **"ומלכות הרשעה בעשן תכלה"**, מה זה מלכות הרשעה? מלכות הכפירה, שהם כופרים וכופרים. נוח להם להיות כופרים. אומרים העולם בא מאליו, התפוצץ

1. קבלנו מנגינה יפה אבל בלי מלים, לא נורא. בסדר גמור. היה פעם אפרים חזן הביאו לו מנגינות ועליו להגיד איזה שיר הוא שמע, וידע את כולם, הוא שומע מנגינה וידוע איזה שיר.

להקדשות והנצחות 052-7130-552

ונעשה עולם כזה שאפילו יתוש קטן לא מבינים אותו, איך היתוש הזה אוכל, איך הוא שותה, איך הוא חי, וככה גם הזבוב. בעלי חיים הכי פשוטים, אתה רואה ואתה נדהם מהחכמה. בני אדם על אחת כמה וכמה.

"ראה חיים"

ג. שבוע שעבר אמרתי (עלון מס' 228 אות כ"ג) שרבי חיים פלאגי' הוסיף אחר אמירת היה"ר על אכילת הלב "לב טהור ברא לי אלקים" (תהלים נ"א י"ב), אבל טעות הייתה בידי. את זה אנחנו הוספנו בבית, כשאוכלים את הלב מוסיפים: "לב טהור ברא לי אלקים". אבל הוא לא הוסיף את זה, הוא הוסיף באכילת הריאה: "ראה נא בעינינו וריבה ריבנו, ומהר לגאלנו גאולה שלמה למען שמך, והאר עינינו במאור תורתך" (מועד לכל חי סי' י"ב אות כ"ה). כתוב בגמרא (בחולין דף מ"ט ע"א) **למה נקרא שמה ריאה? שמאירה את העינים**. אבל הזיכרון מתעתע, אי אפשר להאמין לזיכרון. כמה פעמים אתה זוכר בטוח בטוח. אין בטוח, שום דבר לא בטוח. הוספת "לב טהור ברא לי אלקים" זה חידוש שלנו.²

"וזכרנו לטובה ביום הזיכרון הזה"

ד. יש עוד טעות. היום (בראש השנה) בירכתי על המחיה, אמרתי מה אומרים מעין המאורע? פתחו את המחזור שלנו מהדורת התש"ף, כתוב שם: "שמחנו ביום הזכרון הזה", אמרתי לא יכול להיות 'שמחנו', ביום דין לא אומרים שמחנו. אמנם כתוב "וביום שמחתכם ובמועדיכם" (במדבר י"ז), אבל 'ושמחנו' לא שייך.

2. כמו שרבי צמח שיהיה בריא חידש שכשאוכלים 'ספרג'ל אומרים "תוציא את כל החבושים מעמך ישראל מאפילה לאורה". למה הוסיף את זה? כי אין מה להגיד על הספרג'ל, נגיד שנפרה ונרבה כגרעיני ספרג'ל? אין להם הרבה גרעינים באופן מיוחד. תגיד שתהיה שנה מתוקה כמו הספרג'ל? הוא לא מתוק, הוא חמוץ, רק שמים אותו עם דבש והוא מתוק, זו שנה מתוקה כמו הספרג'ל?! אבל ספרג'ל בעברית בלשון המשנה נקרא גם 'פריש' וגם 'חבוש'. פריש כי הוא פרוש לקדרה, אי אפשר לאכול אותו חי, רק אחרי בישול. כותב כף החיים (סי' ר"ב ס"ק פ"ח) שבימינו אפשר לאכול אותו גם חי, תרכך אותו במים בלי לבשל אותו, תוכל לאכול אותו חי. ולכן גם מי שאוכל חבושים חיים יברך בורא פרי העץ. תוספת בברכות (דף ל"ח ע"ב ד"ה משכחת) כתבו אחרת, אמרו כיון שהם רק מבושלים בקדרה, אם אתה אוכל אותם חיים תברך שהכל, זה לא פרי. חיים תברך שהכל, מבושלים תברך בורא פרי העץ. וכך החיים כותב שבימינו אפשר לברך גם על חיים וגם על מבושלים, וככה נהגנו תמיד. לא כולם אוהבים מבושלים. לכן מה נאמר על הספרג'ל הזה בראש השנה? השם 'חבוש' מזכיר לנו יהודים חבושים, כמו יהונתן פולאד, אנתנו מתפללים עליו שה' יתברך ישחרר אותו עוד השנה הזאת. מספיק. שלושים שנה הוא סובל. שיעלה מעלה מעלה, שישתחרר ויגיע לארץ ישראל, והלוואי שימצא כל משפחתו בחיים.

עזוב גרפי: תאריך 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
17:56	19:06	19:48
18:13	19:08	19:45
18:02	19:07	19:44
18:13	19:08	19:45

תחילת הצום	צאת הצום	ר"ת
18:14	19:08	19:44
18:11	19:05	19:41
18:10	19:04	19:40
18:11	19:05	19:41

ארוכות (ש"ת יב"א ח"ב חא"ח סי' ח"י) - **שצריך לחזור**.
אמר אין אומרים ספק ברכות להקל בתפלה, ולמה לא
אומרים? משום שאין אתה יכול להמשיך את התפלה
מספק? הרי רוב ככל הפוסקים אומרים שהמלך המשפט
מעכב, ואם אתה ממשיך את התפלה, הרי דעת הרמב"ם (פ"ג מהלכות תפלה ה"ג) ומרן
(סי' תקפ"ב ס"א) וכל הפוסקים רובם ככולם שכל מה שאתה מברך זה לבטלה. **לכן אין
לנו אלא דעת מרן שחוזרים על המלך המשפט**. וככה כתב אבא ע"ה בגליון ספר בן
איש חי שלו בעפרון: **"המנהג בתנוס ובג'רבא לחזור, ואין אומרים ספק ברכות להקל
נגד המנהג"**. והרב עובדיה ע"ה הביא טעם אחר, שאפילו במקום שאין מנהג קבוע
העיקר כדעת מרן לחזור.

שליח ציבור שטעה וחתם "הא-ל הקדוש"

ת. ומאותו הטעם, אם השליח ציבור אמר האל הקדוש צריכים לחזור מהתחלה. בן
איש חי אמר שצריכים לחזור (ש"א פרשת ניצבים אות י"ח), וכל האחרונים כמעט אותו
דבר. הרב עובדיה ע"ה (ש"ת יב"א ח"א חא"ח סי' ח"י אות ד') מצא מאירי (ברכות דף ל"ד
ע"א) שהוא אומר כיון שהשליח ציבור אמר קדושה, כאילו זה דבר חדש ולא יחזור
מהתחלה. וזה ע"פ הירושלמי (ברכות פ"ה ה"ג) שהיה אחד שמו בטייט"י⁵ שאישתק
באופנייא, הוא היה חזן והיה אומר תפלת יוצר, הגיע לאופנים וחיות הקדש וכו', יש
פסוק "עמדו לא ענו עוד" (איוב ל"ב ט"ז), לא יכול להמשיך, התאלם והשתתק. אז שאלו
מי שעולה אחריו צריך להתחיל מתחילת יוצר או צריך להמשיך מהמקום שגשתק
זה? אמרו **מכיון שאמר קדוש קדוש זה כאילו ברכה חדשה, וממילא מי שיעמוד אחריו
ימשיך "לאל ברוך נעימות יתנו"**. ומזה הרב למד (ומצא סמך לדבריו במאירי) שגם כאן
אחרי שאמרנו קדוש קדוש, לא צריך לחזור מתחילת העמידה. אבל בזמנו **הרב משה
לוי ע"ה** כתב טעמים מיוחדים שצריכים לחזור, אם אתה אומר לשליח ציבור שלא
יחזור מפני שסומכים על הירושלמי, קודם כל לא כל הפוסקים הביאו דברי הירושלמי
להלכה. וגם אם נאמר כמו הירושלמי והיו כאן ארבע ברכות, הרי כמו שאתה אומר
ששלוש ברכות ראשונות נחשבות כאחת, גם ארבע נחשבות כאחת. וכתב תשובה על
זה בדברים של טעם (ונדפסה בירחון או"ת תשרי תשנ"א סי' ד' ובשו"ת תפלה למשה ח"ד סי'
מ"ג), ואחד הטעמים על פי דעת הרב בעצמו, שלא אומרים ס"ל בתפלה. אם אתה
אומר ספק ברכות להקל אתה גורם אחר כך שכל הברכות שאחרי הא-ל הקדוש כולם
ספק לבטלה, כי הדין הזה של הירושלמי של בטייט"י לא כולם הביאו אותו, ויש מי
שהביא אותו ואמר **אין צריך לחזור מהתחלה**, ואם יחזור יחזור. לכן כדאי לסמוך על
כל האחרונים. וככה דעת החיי אדם, ככה דעת הרב **אויברך** (קובץ חזון עובדיה ח"ב עמ'
ל"ו), ככה דעת **הבן איש חי**, 99% מהפוסקים סוברים שאם שליח ציבור טעה, אם הוא
תיקן מיד תוך כדי דיבור אין בעיה. אבל אם הוא לא תיקן לא אומרים לחזור לאתה
קדוש, אלא חוזר לתחילת העמידה.

ש"צ ששכח לומר ב'מעין שבע' "המלך הקדוש שאין כמוהו"
ט. במעין שבע גם כן יש מחלוקת בין הבן איש חי והרב עובדיה. בן איש חי סובר
מעין שבע זו חזרה⁶. ויש לזה מקור בטור (או"ח סי' רס"ח), שאם אדם טעה בתפלת

5. זה השם שלו. אין לו חבר ולא רע, 'בטייט'. והוא זכה שיכתבו עליו תשובות ארוכות...
6. המקובלים שאומרים דברים זה לא סתם מן האויר, יש להם מקורות, יש להם יסודות בהלכה.
למשל כתוב בסידורים של מנצור ע"פ בא"ח (ש"א פרשת תרומה אות ג) **כשאדם יענה על הקדושה
יכוון לקיים מצות עשה של "ונקדשתי בתוך בני ישראל"** (ויקרא כ"ב ל"ב), והרב הביא (בהליכות
עולם ח"א עמ' קפ"ו) את הרא"ש בברכות (פרק ז' סי' כ') שהפסוק לא מדבר על קדושה, אלא הפסוק
מדבר שאדם יסמור את עצמו על קידוש ה'. וככה הרמב"ם כותב בהלכות יסודי התורה (פ"ה
הלכה א-ג): "כל בית ישראל מצווין על קידוש השם הגדול הזה ש' ונקדשתי בתוך בני ישראל,
כיצד בשעה שיעמוד גוי ויאנוס את ישראל לעבור על אחת מכל מצוות האמורות בתורה או
יהרגו יעבור ולא יהרג וכו', במה דברים אמורים בשאר מצוות חוץ מעבודה זרה וגילוי עריות
ושפיכות דמים. אבל שלש עבירות אלו אם יאמר לו עבור על אחת מהן או התרג, יהרג ואל
יעבור וכו'. וכל הדברים האלו שלא בשעת השמד, אבל בשעת השמד, והוא כשיעמוד מלך
רשע נבוכדנצר וחביריו ויגזור שמד על ישראל לבטל דתם או מצוה מן המצוות, יהרג ואל
יעבור אפילו על אחת משאר מצוות' וכו'. אם כן איפה מצאת לומר 'קדושה' זה ונקדשתי?
אבל יש מקור לזה. במגילה (דף כ"ג ע"ב) כתוב, מנין לנו שכל דבר שבקדושה לא אומרים בפחות
מעשרה? שנאמר "ונקדשתי בתוך בני ישראל", אתיא תוך ואתיא עדה עדה. מה הפירוש
תוך תוך עדה עדה? אתה אומר בתוך בני ישראל, ויש מקום אחר שגם כן כתוב שם **תוך**:
"הבדלו מתוך העדה הזאת" (במדבר ט"ו כ"א), זה תוך זה תוך. ואחר כך, כאן כתוב עדה, ובמקום
אחר כתוב: "עד מתי לעדה הרעה הזאת אשר המה מלינים עלי" (במדבר י"ד כ"ז), איזו עדה? זה

פתחת **כף החיים** (סימן ר"ח סוף אות ס"ה. כדי לזכור את המקור - סוגית רח"ה ר"ח ס"ה...),
אומר **בשם היפה ללב** (סי' ר"ח אות ו'. "יפה ללב" זה הבן של רבי חיים פלאגי, רבי יצחק פלאגי)
לומר: "זכרנו לטובה ביום הזיכרון הזה". כל מי שיש לו מחזור של הישיבה (התש"ף)
יתקן בברכת על המחיה במקום "ושמחנו" - "זכרנו לטובה". ואם ירצה ירשום את
המקור. (אם לא ירשום את המקור, אחר כך יגידו מי אמר לך?!).

"שופר של יעל פשוט"

ה. השבוע קראתי מאמר יפה בע'עונג שבת' של 'יום ליום' (לא כתוב מי חיבר אותו). מביא
משנה בראש השנה (פרק ג' משנה ג'): **"שופר של ראש השנה של יעל פשוט"**, מה זה
פשוט? לא כפוף. והוא אומר לא, כל היעלים שאנחנו מכירים כולם כפופים, רש"י
מתרגם בלע"ז: "שטיינבו"ק", והוא אומר שהמלה הזאת ידועה בצרפתית היום. ויש
שם תמונות של כל היעלים, כל הסוגים כולם, והקרן שלהם כפופה. מה זה פשוט? אז
הביא פירושים שזה לא כפוף לגמרי כמו האיל, ודחה אותם, אמר זה לא נכון, הוא כפוף
יותר מאיל. אחרי אריכות הגיע ל**תירוץ נפלא**, אמר **כוונת המשנה על יעל נקבה**, לא
יעל זכר, ויעל נקבה הקרן שלה פשוטה, ישרה. והביא הוכחות לזה. הוכחה אחת. ממה
שכתוב יעל פשוט, למה כתוב יעל פשוט? הרי לכאורה כל יעל הוא פשוט, ולמה כתוב
ככה? אלא מוכרח שיש יעל שהוא כפוף, הזכר כפוף והנקבה פשוט. ולמה המשנה לא
אמרה נקבה? איני יודע, אולי המשנה סמכה ששם יעל בדרך כלל זה נקבה: "תבורך
מנשים יעל אשת חבר הקיני" (שופטים ה' כ"ד).

"זכרים" של המשנה אין פירושו למעוטי נקבות

ו. אבל יש שם עוד הוכחה שהיא לא נכונה (איני יודע מי הכותב). אומר במשנה כתוב
אחר כך: **"בתעניות של זכרים כפופים"**, מדקאמר כאן של זכרים, מכלל דעד השתא
מדבר על נקבות. אבל זה לא נכון. **זכרים של המשנה אין פירושו זכר למעוטי נקבה**,
אלא זכר זה תרגום של המלה איל בארמית. "וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו"
(בראשית כ"ב ג') - התרגום של איל דכרא. דכרא בלשון המשנה זה זכר, זה תרגום
מארמית³. וראיה לדברי, פסוק במלאכי (פרק א' פסוק י"ד) "וארור נוכל ויש בעדרו
זכר" מה אכפת לך זכר או נקבה? רש"י אומר "זכר, איל ההגון לקרבן". זכר זה איל.
יש גמרא בחולין (נ"א סוף ע"א) "זכרים המנגחים זה את זה", איל ועוד איל יש להם
קרניים, והם עושים התחרות מי יפצע את חבירו יותר, אז אחד נגח את חבירו, ואחר
כך יושבים שמה בוכים. "מידו" - כואבים. אין לחשוש בהם משום ריסוקי איברים.
הם לא מרסקים את האיברים אחד של השני, אלא פשוט עושים התעמלות... זכרים
לא הכוונה לאפוקי נקבות, אלא פירושו אילים. לכן המשנה שאמרה זכרים לא הכוונה
שלפני כן דברנו על יעל נקבה ועכשיו דברנו על זכרים, הרי זכרים של המשנה זה איל.
איך המשנה תאמר יעלים נקבה, וזכרים פירושו איל זכר? איך יתכן, הייתה צריכה
לומר **אילים זכרים**? אלא מוכרח שזכרים זה כינוי לאילים. איל בארמית זכר. וביעל
יש שאלה, אם כל הנתונים שם מדוייקים - שכל היעלים הידועים לנו כולם כפופים,
על כרחנו לומר שהיעל של המשנה זה יעל נקבה⁴.

"המלך הקדוש" ו"המלך המשפט"

ז. יש כמה דברים שמוסיפים בעשרת ימי תשובה (עכשיו מוציא ראש השנה, עוד שמונה
ימים נגמר). ויש דברים שמעכבים. כל דבר שכתוב בגמרא (ברכות דף י"ב ע"ב) זה מעכב.
המלך הקדוש מעכב, המלך המשפט גם כן מעכב. אפילו שיש פוסקים שאמרו שאם
אמר "מלך אוהב צדקה ומשפט" יצא ידי חובה, כי הזכיר מלך. וככה כתבו כמה סידורים
ע"פ בא"ח (ש"א פרשת ניצבים אות י"ט). אבל הרב **עובדיה ע"ה כתב שלש תשובות**
3. כמה מלים יש שמקורם בעברית ויש להם תרגום בארמית, והמשנה מתרגמת את הארמית
בחזרה לעברית. למשל באמצע המלאכות של שבת יש שם: **"המלכנו"** (שבת דף ע"ג ע"א), ורש"י
אומר שם (ד"ה המלכנו): **"המלכנו. מכבסו בנהר"**. זה לא מלבן שלוקח בגד עושה אותו לבן,
אלא כל "וכבסו בגדיהם" התרגום שלה "חזורון", חזור זה לבן. לכן המשנה תרגמה מארמית
לעברית. ויש הרבה דוגמאות כאלה.
4. זה לא מאמר שילך לשבועון של 'יום ליום'. 'יום ליום' מלא תורה, גם סיפורים של מוסר,
גם תלמידי חכמים כותבים בו, הרבה תורה. אבל מאמר כזה צריך להיות מפורסם בספר. מי
המחבר? פעם אחת יוציא ספר של כל הדברים האלה.

הדפוס! פגיון 24 שעות ביממה! בית ההוראה כשרות חנינוך ילדים 24 שעות ביממה! בית ההוראה 02-5353-383 *תקן לקבלת עשונות אע דרך האתר www.yhr.org.il

זה רמז בשמו. וכיון שזה היה בעשרת ימי תשובה, יהיה לנו עוד יום תענית לכפרה.¹⁵

ספק חולה בקורונה אם יצום צום גדליה

יב. וזו חובה מדברית קבלה, אבל אדם שנמצא בבידוד והוא ספק חולה (שיש לו צת תסמינים), אסור לו לצום. וישנם הרבה אנשים שעושים חומרות [שלא כדין], קראתי עכשיו בספר של הרב גנוט שיהיה בריא (לוח דבר בעיתו) שהיה חסיד אחד שהיה בבידוד (או שהיה חולה ממש) ובא לבית הכנסת והתערב ביניהם והתפלל אתם, ואחרי כמה ימים נדבק אחד ממתפללי בית-הכנסת, ומת תוך שבוע ימים. אמר לו הרב, אתה יודע איזו עבירה עשית בתפילה שבאת? למה לא אמרת להם שאתה חולה, למה עשית את זה? על כל מלה ומלה שאמרת בתפילה זו עבירה בשבילך, אסור לעשות ככה, צריך להזהר. אנחנו בסכנה ואי אפשר לעשות ככה.¹⁶ צריכים לעשות שמירה על שמירה על שמירה. לכן אם אדם יודע שהוא חלש, לא יצום בצום גדליה, אלא ישמור על הבריאות שלו בשביל כיפור.

אלו דברים שאין להם שיעור

ג. ומי שהוא אוכל בצום גדליה לא חייב לאכול לשיעורים כי רק בכיפור יש שיעורים, והמשנה ברורה (סי' תקנ"ד בביאה"ל ד"ה דבמקום) כתב שגם בתשעה באב, אם יש מגפה

15. ואולי זו הסיבה שעשו רעש גדול ממותו של גדליה בן אחיקם. היום בשואה נספרו 6 מיליונים יהודים על ידי הגרמנים הארורים, אם כן מה אנו צמים על יהודי אחד?! אלא שזה היה דבר גדול אחרי החורבן שנכחדה שארית הפליטה וכבה נר ישראל אז עשו מזה ענין גדול, ודבר שני בגלל שזה חל בעשרת ימי תשובה.
16. אמרו שבימים של ראש השנה נפטרו 40 איש רח"ל. ולכל אחד מוצאים תירוץ למה נפטר, אחד היה חולה, ואחד תינוק, ואחד אין לו כוחות להתגבר על המחלה, וכל אחד והסיבות שלו. ורק בהפגנות לא קורה כלום... מה הסיבה? ירמיה הנביא אמר: "דרך רשעים צלחה" (ירמיה י"ב א). ואולי יש סיבה אחרת, שם הכל פתוח לרווחה ויש אויר, והנגיף - "כלעומת שבא כן ילך" (קהלת ה' ט"ו). ואילו בבית הכנסת בעונות לא ככה.

ח"ו שכולם צריכים לאכול, וכי נבטל תשעה באב מן העולם?! לכן אמר שאיכלו לשיעורים. אבל בשאר תעניות אם אדם לא מרגיש טוב, יאכל בלי שיעורים. אמנם לא יאכל מעדנים ופרפראות, אבל יאכל מה שצריך בלי שיעורים.

קול שיעון מעיר

יד. ואדם שרוצה לאכול בבוקר לפני עמוד השחר קודם שיתחיל הצום, יקום מוקדם ויעשה תנאי. ולדעתי לא צריך תנאי ממש, אלא אפילו אם הכין את השעון לפני עמוד השחר, למשל שמכוין אותו לשעה 4:30, די בזה. ויקום ויקרא ברכות השחר (ותיקון לאה גם כן אומרים. אבל זה לא מעכב כל כך, כי יכול לומר גם אחר כך), וישתה כוס קפה או חלב, והכל יהיה בסדר. ומעיקר הדין אפשר אז גם לאכול אם אדם יודע בעצמו שהוא חלש.

מעוברת בשבוע ה-38 ביום הכיפורים

טו. מעוברות ומניקות צריכות לצום בכיפור. אבל מעוברת שנמצאת במצב כזה שהיא חלשה בסיכון, והיא נמצאת בשבוע 38, פעם היה ויכוח בין הרב ואזנר ע"ה ובין הרופאים (ואיני זוכר בדיוק את הפרטים) בד"ן הזה, לדעת הרופאים אשה שנמצאת בשבוע 38 ממילא אין בעיה שתצום בכיפור, כי מה יכול להיות? שתלד? גם אם תלד אין בעיה, שיהיה בשעה טובה. זה יקל עליה. אבל הרב ואזנר אומר שגם בזה תאכל לשיעורים, ורק השבוע 39 זה הזמן של הלידה. כי בגמרא (נדה דף ל"ח ע"א) כתוב שזמן ההריון הוא 271 יום כמנין "הריון"¹⁷. ולכן אם האשה יולדת בשבוע ה-38 לדעת הרופאים זה בסדר, אבל הרב ואזנר אמר שזה לא טוב, וצריך לחכות עוד שבוע, ולכן תאכל ותשתה לשיעורים. והתברר שהוא צודק. כי אשה שיוולדת בשבוע 38 הוולד חלש יותר ויש לו בעיות, ואולי יתגבר עליהם במשך הזמן, אבל אם תחכה עוד שבוע שייגיע ל-39 זה כבר בסדר גמור. לכן אם האשה נמצאת בשבוע 38 והיא חלשה תאכל לשיעורים. אבל אם היא בשבוע 39 לא תאכל, ותלד בשעה טובה.

את הפרטים בדיוק אני לא זוכר, לכן אדם שיש לו שאלה בנושא הזה ילך לרבנים בקיאים שזוכרים, יש הרב מנחם ברייר במעייני הישועה והרב זילברשטיין שבקייאם בכל הדברים האלה. רק כדי לעורר את הלב אמרתי. [ועיין בספר השיעור הנד"מ עמוד תרט].

'קלי צום' ו'שקדיה'

טז. ובשביל האשה המעוברת או המניקה שצריכה לצום יש כדורים מיוחדים שנקראים "קלי צום", שלוקחים אותם בערב כיפור. ואומרים שיש "קלי צום" מיוחד למעוברות ומניקות, שלוקחים אותו שבוע לפני כן. או שיש "שקדיה" שהם שקדים טחונים ויש בהם בריאות יפה מאד¹⁸, תאכל את זה במשך 7 ימים, מהלילה (ליל צום גדליה) עד ערב כיפור, וככה תוכל לצום לפי ההלכה. ההלכה אומרת שמעוברת צריכה לצום, אא"כ יש להם חולשה מיוחדת.

כשיש סכנה לעובר

יז. ואני הייתה לי זכות בדבר הזה, היה יהודי אחד בחו"ל שלא היו לו ילדים במשך 10 שנים, ומישהו ראה בעיתון שיש אחד (ולא היה כתוב שמו. זה "קובי עמית") שיש לו דרך לעזור בדברים כאלה, התקשר אליו, ואמר להם כאשר אתם באים בימי הקיץ מצרפת לחופש בארץ נטפל בכם, ונתן להם איזו תרופה טבעית, והייתה סיעתא דשמיא והתעברה¹⁹. וזה היה בחודש אב, וכשהגיע כיפור 17. לפי הרופאים היום, הלידה הטובה ביותר (האידיאלית) היא בשבוע הארבעים. והגמרא אומרת 271 יום, שהם פחות מ-39 שבועות. מדוע? כי הגמרא מחשבת מזמן הטבילה והרופאים מחשבים מפני כן. כל אחד והחשבון שלו, ויש הפרש של שבעה ימים פחות או יותר. ואיך הגמרא למדה את זה לעשות גימטריא הריון? משום שבמקור היה "הרון" - "הרבה ארבה עצבונו והרונוך" (בראשית ג' ט"ז) הרונוך כתובה בלא יו"ד. והפסוק אמר ברות (י"ג): "ויתן ה' לה הריון ותלד בן", ונכתב "הריון" ביו"ד וזה גמטריא 271.
18. כותב רבי אברהם כהן ע"ה בספרו ארץ נושבת (עמ' ס"א): "אכלו שקדים ותהיו בריאים". מאיפה הביא את המשפט הזה? אני לא יודע. אבל מצאתי רמז לזה, אברהם אבינו היה בגיל 99 ושרה בת 89 ואין להם ילדים, ואומר להם המלאך "שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשרה אשתך" (בראשית י"ח א). "אשוב" ראשי תיבות אכלו שקדים ותהיו בריאים, ויהיה לכם בנים...
19. לא תמיד אפשר לטפל. יש את מכון פועה ובוני עולם, ויש כאלה

סוכות לויתן
למהדרין מן המהדרין

סוכות בכל הגדלים
10 שנות אחריות
כל סוגי הסכך במקום אחד

סוכה חזקה במיוחד
קיימת אפשרות ל-5 עמודים.
ניתן להשיג חלקים להגדלה לסוכה קיימת.
כיסוי לסוכה מהודר עם חלונות לאזורו.

ניתן לשלם באשראי עד 12 תשלומים

פטנט! הסכך היחיד בהכשר הרב למד בסכך עלי דקלים יש כיסים מאותו חומר להשחלת המקלות, הסכך יושב על הסוכה ולא רואים את המקלות.

הפצה ראשית:
0556777347 | 0507704880
הזמנות ב-SMS: 055-6687768 | הזמנות בפקס: 08-8529770
הזמנות במייל: Sukka770@gmail.com | www.sukotliv.com
מוקד מכירה ראשי: רחוב בן זכאי 10 קומת קרקע מול ת"ת ויז'ניץ אשדוד

"כספי הכפרות" למוסדותיו הקדושים וזכותו תחפוף ותגן עליכם אכי"ר

לתרומות חייגו 08-6727523

או הפקידו בבנק דיסקונט סניף 128 השבון 703575 ע"ש חכמת רחמים

יך לו הסוכר לפחות מ-70, אולי 50 או 40²², הביאו שוקולד או משהו - ותחי רוחו. היה חכם אחד מאשדוד שיש לו גם כן סוכר נמוך, ופעם התקשר אלי, ושאל: יש לי סוכר נמוך, א"כ אולי ביום כיפור לפני שאלך לבית הכנסת אוכל 3 תמרים, וככה הסוכר שלי יהיה בסדר ואוכל להתפלל כמו שצריך. אמרתי לו איך אפשר לאכול 3 תמרים? הרי בכל תמרה יש בה שיעור שחייבים עליה כרת? לא! עושים ככה, אלא יקח כל פעם קצת או משהו אחר. שאל אותי מה אני אעשה? אמרתי לו יש לך כדורים של היפוז? אמר לי שיש לו, אמרתי לו שיקח את הכדורים האלה לבית הכנסת, וכאשר מרגיש בעצמו שיש לו דבר כזה²³, יקח את הכדורים האלה עם מעט מים, ולא בבת אחת. כדור אחד או שנים או שלושה.

המוכרח לאכול

כ. אדם צריך לדעת שכיפור זה לא קל. ואם אדם מוכרח לאכול ולשתות ישתה לשיעורים, ואם אחד חולה לב והוא צריך לאכול כסדר²⁴, אין מה לעשות [ויאכל].

כל פעם שתמצא "לא" בדגש יש לזה משמעות

כא. טוב שעדיין לא קראנו פרשת האזינו, יש לנו מה להגיד על זה. שם כתוב: "שיחת לו לא בניו מומם" (דברים ל"ב ה') והלמ"ד של "לא" בדגש. ככה מעיד רבי מנחם די לונזאנו (בספר אור תורה כאן), וגם מנחת שי (שמות ט"ו, א') אומר ככה. ויש חכם גדול - רבי וולף הינדהיים שאומר שזה לא נכון (בהגהתו לס' עין הקורא בדברים כאן). כי בכל הספרים וכתבי היד שיש לו (יש לו כתב יד שנכתב בשנת ה' אלפים נ"ד) כתוב "שיחת לו לא" בלי דגש. ולמה תעשה דגש? בשביל מה? הרי המילה "לו" בטעם תביר, וא"כ איך יבא דגש אחרי תביר? וגם אחרי חולם לא יכול לבוא דגש. אבל יש לנו טעם למה יש דגש. כי צריך להבין שכל פעם שתמצא "לא" בדגש יש לזה משמעות. כמו: "וידע אונן כי לא לו יהיה הזרע" (בראשית ל"ח ט') גם כן יש דגש במלת לא. וכן "הוי המרבה לא לו" (חבקוק ב' ו') גם כן בדגש. מה הדגש הזה אומר? כשבאים שתי מלים "לא" באל"ף ו"לו" בוא"ו, אם אתה קורא מהספר, אתה רואה זה באל"ף וזה בוא"ו. אבל אם אתה רק שומע, אתה לא יכול לדעת מה הוא אומר. מה זה "לו" "לו" פעמיים? "שירו לו זמרו לו שיחו בכל נפלאותיו" (תהלים ק"ה ב')!... מה זה "לו" פעמיים?! לכן התחכמו בעלי הניקוד, וקבעו שבמקרים כאלה את ה"לא" שהיא באל"ף עושים אותה בדגש. כמו שאדם אומר לא באל"ף רבתי. "ויאמרו לא כי ברחוב נלין" (בראשית י"ט ב')²⁵. וגם כאן, "שיחת לו"

22. הסוכר צריך להיות בין 70 ל-120. עשיתי לי סימן יפה מאד, דוד המלך חי 70 שנה ומשה רבנו חי 120 שנה. אחר כך אמרו הרופאים שצריך להיות עד 110, אז אמרתי כמו יהושע בן נון. בסוף אמרו עד 100, אין לנו בהיסטוריה מי שנפטר בגיל 100... יש רק "הנער בן מאה שנה ימות" (ישעיה ס"ה כ') בסדר...

23. פעם בשבת במנחה פתאום ראה חושך בעיניי. שאל את המתפללים מדוע החשמל כבה? אמרו לו, החשמל לא כבה הכל בסדר. פשוט אתה לא רואה! "הנה בעיני עמד הנגע". (אומר רבי יהודה אלחריזי בהקדמתו לספר תחכמוני: "הוא חושב כי בשמש מקרה ופגע, ולא ידע כי בעיני עמד הנגע", הוא לא רואה). הביאו לו משהו ותחי נפשו.

24. רבי חיים מברסק (חי לפני מאה שנה ומעלה. נפטר בשנת תרע"ח בגיל 65) היו באים אליו חולי לב, והיה אומר להם תקחו ותאכלו, היו אומרים לו נאכל לשיעורים? והיה עונה להם לא צריך שיעורים, תאכלו. אם תגידו עלי שאני מיקל בכיפור, אדרבא אני מחמיר בפקוח נפש...

25. גם שם יש קושיא, למה כתוב "ויאמרו לא" והלמ"ד בדגש? הרי לפני כתוב "ויאמרו" שזה מסתיים בשווק, ואיך יבא אחרי דגש? אין כאן אתי מרחיק ולא דחיק ולא שום דבר? אלא בשביל שתבין ש"ויאמרו לא" פירושו שאמרו לא בשלילה. שלא תאמר ויאמרו לו, דהיינו שהמלאכים אמרו לו, ומה אמרו לו? "כי ברחוב נלין". ואז לא יובן מה זה "כי" ברחוב נלין. אלא הם אמרו לו "לא, כי ברחוב נלין".

הלכה לרופאים, ואמרו לה: תשמעי, אם תצומי בכיפור חבל, כל מה שבנית לך לא יבד. לכן את צריכה לאכול בכיפור. ולכאורה מעוברת ומניקה צריכה לצום, ככה דין הגמרא (פסחים דף נ"ד ע"ב), אבל כאן אם היא תצום בחודש השני להריון כל העיבור יכול ללכת. ושאלו אותי, ויש לי רק שלחן ערוך ומשנה ברורה, אין לי הרבה ספרים (יותר מאוחר הופיע חזון עובדיה שמביא את כל הסברות שבעולם), ופתחתי משנה ברורה (ס' תרי"ז) וראיתי שכתב שם בשער הציון (ס"א) בדין מעוברת שהריחה שמשלשן רש"י משמע שהולד מתאווה, כלומר שמתחשבים גם בסכנת העובר. וכן הביא בבאור הלכה שם בשם שו"ת דבר שמואל²⁰ (ס' ק"ז) שמניקה שיש לה ילד חולה ומסוכן ואם תתענה תהיה סכנה ח"ו לילד אינה מתענה אף ביום הכפורים. ולכן אמרתי שתאכל ותשתה לשיעורים. וכיון שהאכילה לא פשוטה כיצד משערים אותה²¹, לכן אם החולה או האשה לא מוכרחים לאכול אלא רק לשתות (כמו בסיפור הזה שהרופאים אמרו שצריכים לשתות, אבל לשתות מיץ ענבים או מים עם סוכר), שרק ישתו. ואומרים שמוכרים בחנויות של קופת חולים שקיות שיש בהם שיעור שמתוור לחולה מסוכן לשתות, וממילא אין בעיה, שרק תשתה מיץ ענבים או מים עם סוכר וזה מספיק לה גם לאכילה וגם לשתיה. אבל אם הרופא אומר שהיא בסכנה וצריכה לאכול או לשתות יותר, אין מה לעשות [ותאכל]. צריך אדם להיות מומחה בשאלות האלה.

"וחי בהם"

יח. הרב עובדיה ע"ה היה נוהג ביום כיפור כשהיה רואה אנשים חלשים [שהגיעו לכדי סכנה] או אשה שמתעלפת, היה אומר: תזמינו אמבולנס, היו אומרים לו: הרב, עוד חצי שעה נגמר כיפור. היה אומר: לא, עכשיו להזמין. היו מזמינים אמבולנס, ובא הרופא ואומר "אם חיכתם עוד דקה או שתיים הכל נגמר. הצלתם את החולה או החולה ברגע האחרון". ובזה אני הסברתי מדוע במנחה של כיפור קוראים את הקטע של העריות, לכאורה מה הקשר לכיפור? הרי בכיפור אדם חושב על דברים רוחניים, וא"כ מה הקשר לפסוקים האלה? אלא שכל זה בשביל פסוק אחד: "ושמרתם את חוקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם" (ויקרא י"ח ה'), ודרשו חז"ל "וחי בהם" ולא שימות בהם (יומא דף פ"ה ע"ב). אם אתה אומר תחכה עוד שעה שעתים עד שייגיע מוצאי כיפור, מסכן ההוא הלך, לכן תשים לב - "וחי בהם" - ולא שימות בהם!, יש עוד טעמים שכתבו תוספות (מגילה דף ל"א ע"א ד"ה במנחה), אבל זה טעם ממש אקטואלי. בשחרית לא קוראים את זה, כי אז בדרך כלל כולם מחזיקים מעמד.

חולי סכרת

יט. ולמי שיש לו סכרת נעורים אסור לו לצום רק ע"פ הרופאים. פעם היה לנו תלמיד אחד שבאמצע תפילת שחרית נפל והתמוטט, אמרו שנהיה לו "היפר" - נפילת סוכר,

שעושים "פותח את ירך...". מה לעשות?!

20. זה חכם מוינציא מלפני 300 שנה. היה חסידא קדישא והיה חכם גדול, ופותר הרבה בעיות ביושר ואמת. רבי שמואל אבוהב. בזמנו עמד חזק נגד שבתי צבי.

21. העולם אומרים שאפשר לאכול עד 30 גרם לחם, וככה כתבו כמה פוסקים. ועשיתי סימן: לחם מים, לחם מתחיל בלמ"ד - וזה 30 גרם, ומים מתחיל במ"ם שזה 40 גרם. לכן אם שותה משקים עד 40 גרם ולחם עד 30 גרם בכל 7 דקות (ואם אדם לא לחוץ, עדיף כל 10 דקות). אבל זה לא בדיוק. כי הלחם לא הולך לפי המשקל אלא לפי הנפח, והנפח הוא מידה אחרת לגמרי. יש חכם אחד ששמו ר' חיים בייניש (או בייניש) שכתב שני כרכים בנושא הזה, ואמר שלא לוקחים 30 גרם לחם אלא חצי מזה, ואפילו פחות מחצי - 13 גרם וחצי, זה כמו קרקר אחד וחצי.

"ובוודאי שזכות גדולה וחובה קדושה ליתן כספי הכפרות לזה המקום הקדוש"

לתרומות חייגו 08-6727523

או הפקידו בבנק דיסקונט סניף 128 השבון 703575 ע"ש חכמת רחמים

אפילו לא את הדברים הפשוטים. לכן צריך לחנך אותם, לקרב אותם. לא בחרמות ולא בנדויים ולא בצעקות ובנזיפות. רק תסביר להם שהימים האלה כל כך חשובים.

בחלום אדבר בו

כה. היה מעשה באחד בחו"ל לפני 30 שנה (בשנת תש"ן) שחבירו ראה עליו בחלומו בערב כיפור חלום לא טוב. והלך לרוב שם ז"ל, והרב אמר לו "חלומות השוא ידברו" (זכריה י"ב). טוב, אז לא צריך להגיד כלום. וככה עשה, לא הגיד לו. והוא בא לארץ בשביל ענין פיננסי, העסקים שלו לא הלכו כל כך טוב, והוא שאל אם יש אחד שכותב קמיעות ש"יקמע" אותו... שיעשיר אותו בקמיע. והלך לחכם אחד, הוא ואשתו ושני בניו, והחכם הזה כתב קמיע בשבילו, וקמיע בשביל אשתו, וקמיע לבנים, ואולי גם קמיע לאוטו... וחזר ונסע. אחרי שתי פסיעות האוטו התהפך, (הוא היה גר במרסיי שכל הכבישים חלקים וישרים, וכאן הרים וגבעות - ארץ הרים ובקעות, למטר השמים תשתה מים" - דברים י"א י"א) וזה היה בין כיפור לסוכות, נורא ואיום! אמרתי שמי שאמר לו "חלומות השוא ידברו" לא היה צריך לומר לו ככה, אלא היה צריך להגיד לו תעשה פדיון תענית, ותתרום לצדקה ותתן מעשר או חומש, ותבטל את הגזרות.

תמכו בתורה ונפטרו ממס הכנסה

כו. יש מדרש שרשב"י (ובגמרא המעשה היה בריב"ז) ראה בחלומו בליל ראש השנה שבני אחרות צריכים לשלם מס 600 דינרים במשך השנה הזאת. קם בבוקר ואמר אני לא אגיד להם כלום, ובא אליהם וביקש מהם כסף לשיבה, ובפעם אחרת ביקש לעניינים וליתומים, וכל פעם נתנו לו, ואמר להם כל פעם תרשמו, ורשמו את הכל. ופתאום הגיע מס הכנסה ואמר להם: אתם צריכים לשלם 600 דינרים לאוצר המלך, הלכו לרשב"י והתחננו לפניו, אמר להם תביאו את הפנקס, חישב את הכל ויצא שנתנו 594, אמר להם נתנו להם 6 דינרים וזה הכל. אמרו לו אבל הם ביקשו 600! אמרם להם לא צריך, מספיק באחד ממאה - "אחוז אחד מן החמשים" (במדבר ל"א מ"א), ובאמת נתנו להם 6 ולא חזרו יותר. אמרו לו מה זה? אמר להם: ראיתי בליל ראש השנה שנגזרה עליכם גזירה כזאת. אמרו לו: א"כ למה לא אמרת לנו והיינו נותנים 600? אמר להם: כי אם הייתי אומר לכם את זה לא הייתם נותנים לשם שמים, ועל ידי כך עשיתי עמכם צדקה. ישנם שתי נוסחאות לסיפור הזה, וזו נוסחה שראיתי בשם המדרש (ויקרא רבה פרשה ל"ד פ"סקא י"ב), ויש נוסחה אחרת במסכת בבא בתרא (דף י"ע א) ושם המספרים קצת שונים. ועל פי נוסח המדרש פירשתי פסוק נפלא בפרשת וזאת הברכה: "צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל" (דברים ל"ג כ"א) - "צדקת" זה גמטריא 594, "ומשפטיו" הוא זה כנגד ששת הדינרים האחרונים של מס הכנסה, שהם היו "משפטיו עם ישראל". לכן אדם ישתדל לתת צדקה בימים האלה, לקרוא תהלים ולעשות חסד ולהפסיק מהמריבות ומהמלחמות. ובזכות זה הקב"ה יכתוב לנו ולכל עם ישראל שנה טובה ומבורכת. תזכו לשנים רבות נעימות וטובות. אמן כן יהי רצון.

הרבנית שולמית בעדני ע"ה

כז. שמענו על פטירת הרבנית שולמית בעדני ז"ל אשתו של מרן הרב שמעון בעדני שיבדל לחיים ארוכים. שלחתי לו מכתב ניחומים, אבל זה לא מספיק. אז אנחנו מזכירים אותה, שהשם יתברך יתמלא עליה רחמים, ויתן לבעלה חיים ארוכים. כמו שאומרים חיים לישראל שבקה - חיים לבעלה שבקה. ובעז"ה כולנו נתמודד עם כל הבעיות, ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן ואמן.

מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את כל השומעים עכשיו, והשומעים אחר כך והרואים בליון, והקוראים אחר כך בעלון בית נאמן. הקב"ה יתן להם חיים נאמנים. חיים בריאים. חיים של שלום. חיים של שלווה. חיים של בריאות. חיים של פרנסה טובה. חיים בלי קורונה²⁷. אמן כן יהי רצון.

27. כמו שכתוב: "עת לחבק ועת לרחוק מחבק" (קהלת ג' ה). לחבק קראשי תיבות לחיות חיים בלי קורונה...

ה'לו' בלי דגש. "לא (בדגש) בניו מומם". כלומר אתה חושב שכאשר הפושעים האלה הם עושים עבירות הם משחיתים לקדוש ברוך הוא? חס וחלילה. שיחת לו? לא! לא משחיתים לו, אלא משחיתים לעצמם - "בניו מומם"²⁶. המום הוא של הבנים בעוונות הרבים. זו הסיבה שיש דגש במילה "לא". ויש כזה הרבה. "הוי המרבה לא לו", ויש עוד פסוק אחר במשלי (כ"ו, י"ז) "עובר ומתעבר על ריב לא לו" שהמלה לא שהיא בשלילה ה"למ"ד דגושה, וגם כאן אותו דבר. וככה נהגנו תמיד לומר "שיחת לו לא (בדגש) בניו מומם".

"ה לה' תגמלו זאת"

כב. עוד מלה בפרשת האזינו: "ה לה' תגמלו זאת" (דברים ל"ב ו). כתוב שהה"א היא מלה בפני עצמה. אות אחת מלה בפני עצמה?! איך אפשר דבר כזה? יש כאלה שהיו קוראים בחו"ל ה' אֵלֶה, מוסיפים אל"ף. כי ה"א זה מלה לבד, ואחר כך ה"למ"ד בשווא נח. איך נעשה אותה בשווא נח? אז היו מוסיפים לה אל"ף. אבל זה לא נכון, כי אי אפשר להוסיף אל"ף, היא לא כתובה. אלא מאריכים בה"א עד שתיראה כמו מלה בפני עצמה. ואח"כ ה' ה"למ"ד בשווא נח. וקריאה זו היא זרה, כי על פי הדקדוק צריך להיות "הלה" תגמלו", כמו "לשם הישועה על עמך ברכתך סלה" (תהלים ג' ט), "הודו לשם קראו בשמו" (תהלים ק"ה א), וגם כאן היה ראוי לומר: "הלשם תגמלו זאת", ככה הדרך הרגילה. אבל זה יוצא מן הכלל.

'קלי צום' לכתחילה

כג. יש כדורים שנקראים קלי צום, ומותר לכתחילה לקחת אותם בערב כיפור. בן אדם שקשה לו לצום זה יחזק אותו. אני זוכר שפעם הייתי חזן וביום כיפור בבוקר הייתי כבר חלש, ומאז שלקחתי את הכדורים האלה של קלי צום רק בנעילה נראה לי שאני מתחיל לצום. וביביע אומר (ח"ס חאר"ח סי' נ"ד) יש תשובה שמותר לקחת אותם אף על פי שלכאורה לא מרגישים את הצום, זה בסדר.

לקרב כל יהודי באהבה

כד. יש כאלה אנשים שלא יודעים כלום. בחו"ל היו כאלה שהיו מחללים שבת, מחללים כיפור, מחללים הכל, ויום אחד אמרו להם שיבואו בכיפור, ובסוף הסכימו. באו בכיפור לבית הכנסת. אבל מה התברר? שצמו בכיפור אבל פתחו את החנות... אמרו לא שמענו שאסור לעבוד בכיפור, רק שמענו שאסור לאכול וצריך לצום, לא אכלנו. והפסוק אומר "כי כל הנפש אשר לא תעונה בעצם היום הזה וגו'. וכל הנפש אשר תעשה כל מלאכה בעצם היום הזה" (ויקרא כ"ג כ"ח-כ"ט). צריכים ללמוד וללמוד וללמוד. דור אחד או שנים עקרו מאתנו את הכל. ישנם כאלה שלא יודעים כלום,

26. היו כאלה רשעים בשנים הראשונות של המדינה, דברו בעזות מצח: "אנחנו ניצחנו אותך. אתם נצחתם אותי? אתם תנצחו את בורא עולם שנתן לכם חיים? מה תנצחו אותי? יום אחד ישכבו כולם בקרקע, זה הכל. לא נשאר מהם זכר. ימח שםם ויאבד זכרם. לא עושים ככה. לפני כמה מאות שנים היה המלך של ספרד פרדיננד ואשתו איזבלה (איזבל...). שהוציאו להורג כמה אלפי יהודים באינקוויזיציה, ועשו כמה צרות וגירושים, גירוש ספרד וכו' וכו'. לפני עשר שנים בערך באו כמה בחורים שחזרו בתשובה מספרד, סגרו את בית הקברות ורקדו על קברותיהם. אמרו ימח שמכם! אתם עשיתם אותנו נוצרים? אנחנו חוזרים ליהדות ואתם תלכו לגיהנם...

כס"ז, כ"ב, כ"ק, יום ע"ה תשפ"א

אברהם אורי ורבי הגאון הגדול ר' שמעון בעדני שליט"ה
 אמונה שמענו על פטירת הרבנית שולמית בעדני ע"ה
 לך אלהי נא. כבוד המצירה את הפסוק הזה אך וזהו אברהם אורי. הרבנית
 'למ אברהם דב"ל ב' הסוליס וקניסא דז' ישראל ודפ"ה ג"ס' זו האמונה
 מצוה'.

משה ש"ס וק"א, משה ש"ס וק"א, ודפ"ה ג"ס' זו האמונה
 שליט"ה

ניתן להעביר את פדיון כפרות למוסדותינו הקדושים
ולהיות שותפים בהפצת התורה לאלפים.

התורמים יתברכו בערב יום כיפור.

למסירת שמות ותרומות חייגו עכשיו:

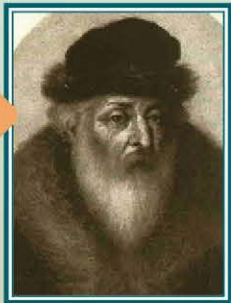
08-6727523

וקן בהודעה אל 08-6727523 או בעמדות נדרים פלוס

אנחנו
אנשי
24 שעות
כה קווי

אי בתאונה?

תשובה ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 22. נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב בין הפותרים נכונה יוגרל פרס (חובה) לציין שם וכתובת בצורה ברורה)

גליון 183

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א ל"ע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאוזז ע"ה

למען הספור

"בשעה עשר בבקר, תתקעו לה בשופר"

היה גאון גדול רבי שמואל סלאנט, רבה של ירושלים במשך שנים שנה (מגיל שלושים עד גיל תשעים). הוא לא כתב ספרים (רק שאלו אותו שאלות בהלכה וענה להם), אבל יצא ספר "אדרת שמואל", ומביא שם כמה מכתבים שכתב בהלכה. הוא היה פתח גדול מאד, ומספרים עליו דברי חכמה. פעם הייתה אשה בת מאה והמש עשרה, שכבר לא ראתה בעיניה אבל רצתה לצום ביום פסח. היא אומרת: "מאה ושלוש שנים צמתי ביום פסח (מגיל ששים עשרה), איך עכשו אני אבטל את הצום? אמרו לה: מה זאת אומרת? עכשו את לא מרגישה טוב, ובגיל כזה מסכן לצום. אבל היא

לא רצתה לשמע כלום. הרב סלאנט קרא לשני אברכים, ואמר להם: מחר ביום פסח פשוט עשר בבקר, תתקעו לה בשופר, ותגידו לה שנגמר הצום והיא יכולה לאכל. איך מתר להם לעשות את זה? כי תקיעה בשופר אינה אסור דאורייתא אלא אסור דרבנן, ומה שהגמרא (ראש השנה כ"ט ע"ב) אומרת "הכמה היא ואינה מלאכה", ובשביל להציל נפש מיישראל מתר לעשות את זה. צריך ללמד תמיד דרך של חכמה, ולא רק ללמד את ההלכה בלבד, אלא גם איך לקיים וליישם אותה. (גליון 181 אות ה').

בזכות ארבע מלים בתוספתא אחת במסכת יומא

כל פעם שהתקן גדול עושה הנאות דם על הפפרת ולפני הפפרת, הוא הולך לטבל במקוה שנמצא שם. קם רבי משה האורח לבוש הסחבות, ואמר לו: רבי, אי הכי פשו להו טבילות? כלומר שאם ככה יהיו לנו הרבה טבילות ביום הפפרים, שהרי עושים ארבעים ושלש הנאות ביום פסח (ובחים מ"ב ע"א), ואם על כל הנאה טבילה ממילא הכהן טובל ארבעים ושלש פעמים ביום פסח, והרי אנהנו יודעים מהגמרא (יומא ל' ע"א) "חמש טבילות ועשרה קדושים", איך פתאום יש לה ארבעים ושלש טבילות? ענה לו: אינני יודע מה התשובה לזה. אמר לו רבי משה: מחילה, אין הפרוש כן. אלא "על כל הנאה טבילה", שכל כל הנאה צריך לטבל את האצבע ולא טבילה במקוה, שגם אם נשאר קצת דם באצבע הכהן לא יעשה בו הנאה, אלא כל פעם צריך לטבל את האצבע מחדש. התפלאו מהפרוש היפה הזה. התחילו לשאל אותו בכל התורה כלה, וידע לענות על הכל. רבי נתן שהיה צדיק וחסיד וענו, אמר לתלמידיו: תדעו לכם, אני לא ראוי להיות דין עליכם, זה האורח העני לבוש הסחבות הוא הדן ואני התלמיד שלו! בזכות הענוה הזאת של רבי נתן [שנתן את הרבנות לרבי משה שהפיץ את התורה בספרד], קבלנו חמש מאות שנה של תור הזהב בספרד, כמו הגמטריא של "נתן". כמה הענוה חשיבה, אדם שאינו מחפש גאון ופרסום זה החשוב ביותר. (גליון 130 אות ב').

צריך לדעת שהיה ספרד לפני אלף שנה הייתה לה עדנה, והיא קבלה "תור הזהב" חמש מאות שנה, משנת ארבעת אלפים תש"ן בערך עד שנת חמשת אלפים רנ"ב שנת גירוש ספרד), שכלל הגון הזה היה בהם את חכמת התורה, והם היו רגועים ושלמים, ורוזנים ונסכים ויועצים של המלכים ורופאים ופילוסופים, איך קרה הדבר הזה? בזכות ארבע מלים בתוספתא [פגיון ברייתא] אחת במסכת יומא [המסכת העוסקת בענייני יום הפפרים] מה הפונה? בזמן "ארבעת השבועים" שהיו ארבעה חכמים מעיר בארץ באיטליה (יש אומרים שהם לא היו שבועים בדיק), והלכו לאסוף כסף להכנסת כלה, ובדרך התנפלו שודדים עליהם, ולא ידעו כמה שהם חכמים. מה עשו? מכרו אותם אחד כאן ואחד שם, בצפון אפריקה בקרוואן [שבתינוסיה] מכרו את רבנו חושביאל אביו של רבנו חננאל יחד עם בנו (שרשב"ב) בפרישו למסכת פסחים קורא לו רבנו חננאל מרומי. כלומר מאיטליה). ובספרד את רבי משה ובנו רבי חנוך [יש אומרים שארבעת השבועים הם רבנו חושביאל ורבי משה ורבנו שמריה בן רבי אלחנן, והרביעי לא ידוע]. הם הגיעו לספרד בערום ובחסר כל, ובני המקום פדו אותם. רבי משה נכנס לבית הכנסת בספרד, והנה לקראת פסח פסח למדו תוספתא של מסכת יומא, ושם (פ"ג ה"ב) פתוב "על כל הנאה טבילה", עמד הדין שם רבי נתן והסביר להם: 82 אותיות ג"ג וכ"ד).

הלכה נאמנה

א. בליל יום הפפרים יש לנו פייט נפלא מאד, "לה אלי תשוקתי" [ראה בפדור "למען תספר"]. הפייט הזה יש בו גם ודוי שאומרים: "ואשמתי וארבותי וכי". ובגלל המנגינה אומרים את זה מלרע, וממילא הופכים את המשמעות, כי בעברית יש משמעות למלעיל ומלרע, ואם אתה מחליף ביניהם אתה משנה את המשמעות, וכאן אם תאמר "ואשמתי וארבותי ובגדתי ובזיתי" מלרע פירושו אני אמשיך לאשם ולאורב ולבגד ולבזות וכי, ולכן צריך לומר "ואשמתי וארבותי" מלעיל. וצריך לכוון את המנגינה שלא תחליף את המשמעות. (גליון 32 אות ח' - ספר השיעור עמוד תקפ"ב, וגליון 82 אותיות כ"א וכ"ב).

ב. במוצאי יום פסח תוקעים בשופר. והתוספות בשופר. (במסכת שבת דף ק"ד ע"ב דיבור המתחיל ואמאי) אומרים שזה בשביל להודיע לאמהות להאכיל את בניהם, כי לפעמים הידלים היו יעפים והלכו הביתה לפני גמר התפלה, והם לא יודעים מתי לאכל, ולכן פשו שומעות את השופר אז הן יודעות שאפשר להתחיל לאכל, וככה היה מאז ומתמיד. ולכן אבא זצ"ל בחוץ לארץ היה אומר לחפות עשרים דקות אחרי השקיעה ואז לתקע בשופר, כי יש פאלה שתוקעים מהר אבל בזה גורמים שאנשים יאכלו לפני הגמון, ועשרים דקות זה מינימום (פי זה שיעור "שלוש רבעי מיל" [אחרי השקיעה, שהיא צאת הפוכים] - לדעת הרמב"ם שיה שמונה עשרה דקות, אז נעגל את זה לעשרים). אבל כאן בארץ ישראל הרב טיקוצ'נסקי בדק מתי נראים שלש כוכבים שכל אחד יכול לראות אותם, וראה שנה אחרי שלוש ושבוע דקות, ולכן בארץ ישראל מחכים שלוש ושבוע דקות בערך. ולא מלבד המציאות זה, אלא זה כתוב בברכי יוסף (סימן רס"א אות א') בשם בעל שו"ת גנת ורדים (בפתח ד', והתשובה הזאת נדפסה בשו"ת מהר"י פראיי סימן ג"א) שרבי ישראל נוהגים ששנים - שלש מלים אחרי השקיעה מדליקים את הנר, וכמה זה שני מלים? שלוש ושבוע דקות (לפי מרן שהמיל זה שמונה עשרה דקות), ואם כן זה החשבון. (בגליון 82 אמר מרן שליט"א שאפשר לתקע פחצי שעה אחרי השקיעה). ולא כדאי להחמיר ולחכות עם התקיעה עד זמן רבנו תם, למה? כי יש פאלה יעפים וחלשים, וכן יש חולי ספרד, שאם יורד להם הספר, זה סכנה. ורק אחרי שגומרים ערבית אפשר להגיד: "מי שיש לו שיהיה עד רבנו תם ותבא עליו הברכה". (גליון 32 אות ל"ו - ספר השיעור עמוד תר"א, וגליון 82 אותיות ג"ג וכ"ד).

ידע תדע

א. יש משניות עתיקות מאד שלא רבי [רבי יהודה הנשיא - רבנו הקדוש] כתב אותם, אלא היו עוד לפניו. רביה לדבר, בסוף מסכת פלים (פרק ל' משנה ד') פתוב: "אמר רבי יוסי, אשריך (מסכת פלים שכתבת בטמא וצאת בטרהה", והרי רבי יוסי היה לפני רבי, פי הוא היה תלמידו של רבי עקיבא, ועד רבי יש שנים-שלש דורות, אז אם כן מה זה "אשריך פלים"? אלא המסכתות היו ערוכות כבר לפני כן, ורבנו הקדוש רק סדר אותם: כאן רבי מאיר אומר וכאן רבי יהודה אומר וכדומה, אבל עקרי המשניות היו כתובים. (גליון 81 הערה 39).

ב. רבי סאסי הפהו הרב הראשי בג'רמא היה חכם גדול, ונפטר בשנת תרס"ה. בג'רמא היו אומרים: אם אתה רוצה ללמד עיון תלמד בספרים של רבי סאסי כהן: זכות יצחק על מסכת גטין, ברכת ה' על מסכת ברכות ומסכת שבת, ושו"ת זרע דוד. (גליון 128 הערה 30).

א. יש משניות עתיקות מאד שלא רבי [רבי יהודה הנשיא - רבנו הקדוש] כתב אותם, אלא היו עוד לפניו. רביה לדבר, בסוף מסכת פלים (פרק ל' משנה ד') פתוב: "אמר רבי יוסי, אשריך (מסכת פלים שכתבת בטמא וצאת בטרהה", והרי רבי יוסי היה לפני רבי, פי הוא היה תלמידו של רבי עקיבא, ועד רבי יש שנים-שלש דורות, אז אם כן מה זה "אשריך פלים"? אלא המסכתות היו ערוכות כבר לפני כן, ורבנו הקדוש רק סדר אותם: כאן רבי מאיר אומר וכאן רבי יהודה אומר וכדומה, אבל עקרי המשניות היו כתובים. (גליון 81 הערה 39).

ב. רבי סאסי הפהו הרב הראשי בג'רמא היה חכם גדול, ונפטר בשנת תרס"ה. בג'רמא היו אומרים: אם אתה רוצה ללמד עיון תלמד בספרים של רבי סאסי כהן: זכות יצחק על מסכת גטין, ברכת ה' על מסכת ברכות ומסכת שבת, ושו"ת זרע דוד. (גליון 128 הערה 30).

חיבה

ימי גדולתו כשמו

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי. תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת בצורה ברורה) נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב

פרקינסון מרכז קורא:

מתרון לחידה: שני למך על כן נאכל מעט. מלך ראשי תיבות, מלך חבד, שהם דברים שלא כדאי לאוכלם על פי הקבלה. ועל כן בסימני ראש השנה יש לאכול מעט מחלב (שהוא השני במילה "מלך"). הווכה: אליהו שלומי - ירושלים

מתרון התמונה: הרב הגאון הנדיק רבי בנימין (מונא) חזקא זצ"ל בן הגאון רבי אבא שאול חזקא זצ"ל (אביו של יבדל לחיים טובים ואוהבים ידידנו הרב הגאון רבי משה חזקא שליט"א מפרס כ"ץ). הווכה: ורמתי מתניה הכהן - בני ברק